

වකුගඩු රෝග පාලනය සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ගවල සාර්ථක අසාර්ථක බව ඇගයීම

ටී.කේ. රාජපක්ෂ - භූගෝලවිද්‍යා අධ්‍යයනාංගය

වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවෙහි බෝ නොවන රෝග අතර ප්‍රමුඛ රෝගයක් ලෙස නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය හඳුනාගත හැකිය. තවමත් මෙම රෝගය වැළඳීමට නිශ්චිත හේතුවක් හඳුනාගෙන නොමැත. මෙවැනි පසුබිමක වකුගඩු රෝග පාලනය සඳහා වන මැදිහත්වීම් හා දැනුවත්භාවය යන ක්‍රියාමාර්ගවල සාර්ථක අසාර්ථකභාවය ඇගයීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ විය. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කැබිනිගොල්ලෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයෙහි 2018 වසරේ වැඩිම වකුගඩු රෝගීන් සංඛ්‍යාවක් වාර්තා වූ කණුගහවැව ග්‍රාම නිලධාරී වසම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස තෝරා ගැනිණ. එම වසරේ 2018 වසරේ වාර්තා වූ වකුගඩු රෝගීන් සංඛ්‍යාව 65ක් වූ අතර එම සංගහනයම පර්යේෂණය සඳහා යොදා ගැනිණ. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී සහ මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකද පර්යේෂණය සඳහා යොදා ගැනිණ. පර්යේෂණය ප්‍රාථමික දත්ත මත පදනම් වූ අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා යන ක්‍රමවේද භාවිත කෙරිණ. රැස් කළ දත්ත ප්‍රතිගත ගණනය, මනාප තරාකරණය සහ SWOT විශ්ලේෂණය යන ක්‍රමවේද මගින් MS Excel මෘදුකාංගය භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කොට වගු සහ ප්‍රස්තාර මගින් ඉදිරිපත් කෙරිණ. අධ්‍යයන ප්‍රදේශයෙහි වකුගඩු රෝග පාලනයට සහ දැනුවත් බව වර්ධනයට ගෙන ඇති පියවර සාර්ථක මට්ටමක පවතින බව පර්යේෂණයෙන් තහවුරු විය. ප්‍රදේශයෙහි වකුගඩු රෝග පාලනයට සහ දැනුවත් බව වර්ධනයට පියවර ගැනීමට පෙර රෝගීන්ගේ පාතීය ජලයේ ගුණාත්මක බව පිළිබඳ අවබෝධය අවම විය. එය 12.3%ක් විය. රෝගය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම අගය 98.5%ක් දක්වා වර්ධනය වූ බව තහවුරු විය. අධ්‍යයන ප්‍රදේශයෙන් වාර්තා වන නව වකුගඩු රෝගීන් සංඛ්‍යාවෙහි අඩුවීමක් තහවුරු කරගත හැකි විය. එය 2015ට සාපේක්ෂව 2018දී 33%ක අඩු වීමකි. දත්තවලින් තහවුරු වූ කරුණු සහ රෝගීන්ගේ අදහස්වලට අනුව ප්‍රදේශයෙහි නිදන්ගත වකුගඩු රෝග පාලනයට ගෙන තිබෙන ක්‍රියාමාර්ගවලින් වඩාත්ම යෝග්‍ය ක්‍රියාමාර්ගය උල්පත් ජල භාවිතයට පෙළඹවීම ලෙස තහවුරු විය. SWOT විශ්ලේෂණයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව රෝග පාලනයට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ගවල ශක්තීන් මත ගොඩනැගෙමින්, දුර්වලතා මඟහරවා ගනිමින්, තර්ජනවලින් මිදෙමින් සහ අවස්ථා ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ප්‍රදේශයෙහි වකුගඩු රෝග පාලනයට රාජ්‍ය නිලධාරීන් සමඟ ප්‍රදේශවාසීන්ද එක්ව කටයුතු කිරීමෙන් නිදන්ගත වකුගඩු රෝගයෙන් නිරෝගී පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ රෝග පාලනයට විභවතාවක් පවතින බව තහවුරු විය.

ප්‍රමුඛ පද: නිදන්ගත වකුගඩු රෝගය, වකුගඩු රෝග පාලනය, උල්පත් ජලය, SWOT විශ්ලේෂණය